

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS
Sosial- og familieavdelingen

Sosialdepartementet	
Saksnr. 200301958	Dok.nr. 42
Dato 31.6.04	U.off. 01.07.04
Avd. SLE	
U.off.:	

Sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep

0030 Oslo

Deres dato
25.03.2004

Deres ref
200301958

Vår ref (oppgis ved svar)
04/9888 721.0

Dato

13 0 JUNI 2004

Endringer i kapittel 1 i Utenlandske statsborgeres rett til sosialhjelp i forskrift 4.12.1992 nr.915 til lov om sosiale tjenester mv. - Høring

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har mottatt høringsnotat om ovennevnte. Oslo og Akershus er den region i landet som uten sammenlikning har flest saker av den art forskriften regulerer. Vi vil i denne høringsuttalelsen knytte kommentarer til endringene som er foreslått i den enkelte paragraf fortløpende, herunder komme med innspill til punkter som bør utdypes i et fremtidig rundskriv.

§ 1-1 Lovlig opphold

Fylkesmannen slutter seg til forslaget om å utvide kravet om lovlig opphold til også å gjelde rett til tjenester etter sosialtjenestelovens kapittel 4.

Det er utlendingsmyndighetene som avgjør hva som er lovlig opphold. Fylkesmannen er enig i at det vil være inkonsekvent om personer som oppholder seg ulovlig i landet får offentlig støtte til å fortsette oppholdet. Det er imidlertid nødvendig å presisere unntakene mer presist enn det som gjøres i høringsnotatet hvor det heter: "Et for absolutt krav om lovlig opphold for rett til tjenester og økonomisk stønad fra sosialtjenesten ville i enkelte situasjoner kunne føre til urimelige resultater. Når personer som oppholder seg i Norge kommer i en kritisk situasjon, eller svake grupper, som for eksempel barn, helt uforskyldt havner i en håpløs situasjon bør det være adgang til å gi hjelp. En åpning for å ta hensyn til dette imøtekommes da retten til akutt, livsnødvendig hjelp består uavhengig av oppholdets lovlighet. Dette følger av ulovfestede nødrettsbetraktninger."

Fylkesmannen vil bemerke at praktiseringen kan bli problematisk for sosialtjenesten. Det er derfor viktig at rundskrivet er utdypende, konkretiserende og eksemplifiserende på dette punkt. En gruppe som kan skape problemer er asylsøkere som har mistet botilbud i mottak pga. endelig avslag på asylsøknad. Hvordan nødrettsbetraktningene skal praktiseres for denne gruppen bør anvises konkret.

Postadresse: Postboks 8111 0032 OSLO	Besøksadresse: Tordenskiolds gt 12 Inngang sjøsiden	Telefon: 22 00 35 00 Telefaks: 22 00 36 00 Internett: www.fylkesmannen.no/OsloOgAkershus	Saksbehandler: Bjørn Hennem Tlf: 22 00 36 17 E-post: postmottak@fm-oa.stat.no Org.nummer: NO 974 761 319
---	--	---	---

Videre bør unntaksbestemmelsen i § 1-6 første ledd utdypes og konkretiseres nærmere i rundskrivet.

Det er videre nødvendig at rundskrivet avklarer rettighetene til personer som er under soning. Dette gjelder både for de som hadde lovlig opphold før fengslingen, og der oppholdet var ulovlig da fengslingen tok til.

Når rundskrivet skal utdype og konkretisere begrepet "lovlig opphold" anbefaler Fylkesmannen at dette gjøres etter mønster av BFDs rundskriv Q-18/03 og UDIs rundskriv 03-12 SODA om vilkår om lovlig opphold i Norge for å inngå ekteskap.

§ 1-2 Kortvarig opphold

Fylkesmannen slutter seg til forslaget. Det er positivt at det i andre ledd er presisert at hovedreglen ikke gjelder mens klage på vedtak er under behandling. Rundskrivet bør gi detaljert veiledning om hvilke avtaler som er inngått med andre land og hvilke følger disse har, spesielt EØS-avtalen og nordisk konvensjon.

§ 1-3 Dokumentasjon

Fylkesmannen slutter seg til forslaget om at utenlandske statsborgere som søker sosialhjelp har plikt til å dokumentere at oppholdet er lovlig. I den praktiske hverdagen til sosialtjenesten vil det oppstå en rekke tilfeller hvor søkere vil påberope seg gode grunner til ikke å kunne fremlegge slik dokumentasjon. Det er derfor vesentlig at utlendingsmyndighetene har rutiner som gjør det lett for utenlandske statsborgere å skaffe seg slik dokumentasjon. Det er også nødvendig at UDI/politiet på en rask og effektiv måte kan avklare for sosialtjenesten hvorvidt oppholdet er lovlig eller ikke.

Det vises til høringsnotatets punkt 3.2 første avsnitt, der departementet kan forstås slik at sosialtjenesten kan ta kontakt med utlendingsmyndigheten uavhengig av taushetsplikten. Reglene om taushetsplikt og hva som ligger i informert samtykke må tas inn i rundskrivet.

§ 1-4 Personer som har andre tilbud

Til § 1-4 første ledd vil Fylkesmannen peke på at uttrykket "på en tilfredstillende måte" er uklart, og må derfor presiseres og konkretiseres nærmere i rundskrivet. Ordlyden i høringsnotatet kan forstås dit hen at sosialtjenesten skal vurdere kvaliteten på tilbudet på de statlige mottakene. Fylkesmannen legger til grunn at dette er utilsiktet og forutsetter at tilbudet i mottakene ivaretar beboernes behov på en tilfredstillende måte.

Til § 1-4 annet ledd vil Fylkesmannen bemerke at det er grunn til å anta at kun et fåtall kan henvises tilbake til bosettingskommunen slik reglene er utformet. Fordi de fleste sekundærbosettinger skjer til Oslo og omegn, behandler Fylkesmannen i Oslo og Akershus flertallet av saker vedrørende oppholdskommunens ansvar, jf. gjeldende forskrift. Fylkesmannen konstaterer at i de fleste sakene ville oppholdskommunen fått hjelpeplikt etter lov om sosiale tjenester som følge av departementets forslag.

Etter Fylkesmannens oppfatning undervurderer departementet styrken i flyktningenes ønske om å flytte. Det er ofte sterke etniske, religiøse bånd og kulturelle forestillinger, bl.a. om by og land som motiverer flytting. Introduksjonsordningen vil neppe endre dette, og flyktningen vil miste retten til introduksjonsprogram etter kort tid slik reglene er utformet. Erfaringsmessig vil bosettingskommunen heller ikke ha andre tilpassede tilbud stående i lang tid, eller tilrettelegge et individuelt tilpasset tilbud ved spørsmål om en eventuell tilbakeflytting.

Etter Fylkesmannens vurdering er det et problem at flytting vil medføre stans i retten til introduksjonsprogram. Oslo og omegn vil fortsatt få en tilstrømning av flyktninger som ikke er styrt. Disse vil ikke ha rett og plikt til program etter introduksjonsloven, og mange vil være avhengig av sosialhjelp. Fylkesmannen antar at tilflyttingen vil øke vesentlig som følge av at adgangen til å henvise tilbake til bosettingskommunen blir svært begrenset.

Fylkesmannen viser også til reglene om at familiegjenforente har rett og plikt etter introduksjonsloven i den kommunen de først ankommer. Hovedpersonen og den familiegjenforente vil således ikke ha rett og plikt til introduksjonsprogram i samme kommune når hovedpersonen flytter før den familiegjenforente er ankommet, og hovedpersonene har hatt tilbud om introduksjonsprogram i bosettingskommunen. Fylkesmannen antar at Oslo kommune vil få meget store utfordringer i forhold til disse familiene.

§ 1-5 Asylsøkere

Fylkesmannen har ingen merknader til forslagene.

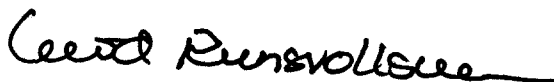
§ 1-6 Rett til nødvendig omsorg

Fylkesmannen viser til vår merknad under § 1-1, og vil bemerke at også bestemmelsen i annet ledd bør utdypes og konkretiseres nærmere i rundskrivet.

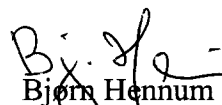
Økonomiske og administrative konsekvenser.

Som følge av at Fylkesmannen ikke deler sosialdepartementets vurdering av den bremsende effekten introduksjonsprogrammet vil ha på flyttingene, er vi av den oppfatning at forskriftsendringen kan få store økonomiske konsekvenser for Oslo kommune og enkelte kommuner i Akershus.

Med hilsen

Gerd Reinsvollsvveen
avdelingsdirektør

Bjørn Hennum
seniorrådgiver